

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, PhD., a JUDr. Václava Štencla, MA, ve věci

navrhovatele: **Přípravný výbor na konání místního referenda ve městě Napajedla** ve složení:

T. Č., bytem X
K. P., bytem X
M. Š., bytem X
O. P., bytem X
R. H., bytem X
A. R., bytem X
M. J., bytem X
F. P., bytem X
M. S., bytem X
L. K., bytem X
H. D. B., bytem X
R. N., bytem X

zastoupený advokátkou Mgr. Evou Štauderovou
sídlem Stráže 3662, Zlín 760 01

proti

odpůrci:

Napajedla

sídlem Masarykovo náměstí 89, Napajedla 763 61

o návrhu na určení, že návrh na konání místního referenda ze dne 15. 7. 2024 o otázce „Souhlasíte, aby město Napajedla odkoupilo budovu zámku, pozemky a celý přilehlý zámecký areál do svého vlastnictví za maximální částku 133 milionů Kč (s možností odpovědi ANO/NE)“ nemá nedostatky, a na vyhlášení místního referenda o této otázce tak, aby se konalo současně s volbami do krajského zastupitelstva v září 2024,

takto:

- I. Určuje se, že návrh Přípravného výboru na konání místního referenda ve městě Napajedla ze dne 15. 7. 2024 o otázce „Souhlasíte, aby město Napajedla odkoupilo budovu zámku, pozemky a celý přilehlý zámecký areál do svého vlastnictví za maximální částku 133 milionů Kč (s možností odpovědi ANO/NE)“ nemá nedostatky.
- II. Návrh na vyhlášení místního referenda o otázce „Souhlasíte, aby město Napajedla odkoupilo budovu zámku, pozemky a celý přilehlý zámecký areál do svého

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. P.

vlastnictví za maximální částku 133 milionů Kč (s možností odpovědi ANO/NE)“ tak, aby se konalo současně s volbami do krajského zastupitelstva v září 2024, se odmítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel podal návrh na určení, že návrh na konání místního referenda ze dne 28. 6. 2024 (pozn. soudu: z předložených listin a kontextu celého návrhu je však zřejmé, že se jedná o opravený návrh ze dne 15. 7. 2024) o otázce „Souhlasíte, aby město Napajedla odkoupilo budovu zámku, pozemky a celý přilehlý zámecký areál do svého vlastnictví za maximální částku 133 milionů Kč (s možností odpovědi ANO/NE)“ nemá nedostatky. Domáhal se též toho, aby soud vyhlásil místní referendum o této otázce tak, aby se konalo současně s volbami do krajského zastupitelstva v září 2024.
2. V návrhu uvedl, že opětovná výzva odpůrce ze dne 2. 8. 2024 je nezákonná, neboť otázka je dostatečně určitá. Podle navrhovatele není třeba blíže specifikovat, co má tvořit budovu zámku a zámecký park, neboť to je každému jasné.
3. Odpůrce ve svém vyjádření setrval na názoru, že znění otázky jednoznačné a určité není, neboť není jasné, o jaký zámek se jedná, jaké pozemky mají být koupeny ani co znamená slovní spojení „celý zámecký areál“. Pokud jde o návrh, kterým se navrhovatel domáhal vyhlášení referenda, tak ten považoval za předčasný, neboť se dosud nekonalo jednání zastupitelstva. Navrhuje proto návrh zamítnout.
4. Soud se tedy na základě návrhového bodu zabýval nejprve tím, zda navrhovatel formuloval otázku dostatečně jednoznačně a určitě, aby o ní mohlo být konáno referendum, tj. tak, aby každý běžný občan rozuměl tomu, o čem v referendu hlasuje.
5. Podle § 8 odst. 3 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů (dále jen zákon o místním referendu), musí být otázka navržená pro místní referendum jednoznačně položena tak, aby na ni bylo možno odpovědět slovem "ano" nebo slovem "ne".
6. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 10. 2012, č.j. Ars 2/2012-43, při rozhodování o jednoznačnosti zvolených otázek podle § 8 odst. 3 zákona o místním referendu, je třeba poměřovat předloženou otázku nikoli „rigorózním právnickým okem“, ale zohlednit pohled běžného hlasujícího občana. V rámci přezkumu místního referenda je totiž třeba uvažovat o otázkách v celkovém kontextu správy věcí veřejných a místních a v otázce jednoznačnosti respektovat jejich význam pro oprávněné osoby, které v místním referendu rozhodují. Případná nejednoznačnost otázky musí dosahovat určité intenzity a navozovat matoucí a víceznačné interpretace již při prvním čtení. Striktní interpretace by totiž mohla vést k tomu, že by řada nepohodlných otázek byla „vetována“ s poukazem na jejich nejednoznačnost.

7. V daném případě odpůrce považoval za neurčité a nejednoznačné to, jak byl v otázce vymezen předmět koupě. Mělo se jednat o „budovu zámku, pozemky a celý přilehlý zámecký areál“. Zdejší soud se s ním ztotožňuje.
8. Pokud jde o „budovu zámku“, tak by bylo možné souhlasit s navrhovatelem, že se jedná o zámek v Napajedlech (aniž by to v otázce výslovně muselo být uvedeno). Běžný občan totiž určitě nepředpokládá, že by město Napajedla kupovalo zámek v jiném městě. Nelze však přehlédnout, že v Napajedlech jsou zámky dva: „Starý zámek Napajedla“ a „Zámek Napajedla“. To je jistě občanům známo a je tedy možné, že by si alespoň někteří z nich nebyli jisti, o který zámek se jedná. Stejně tak je třeba souhlasit s odpůrcem, že slovní spojení „budova zámku“ je poněkud matoucí. Je totiž zcela běžné, že zámky se skládají z vícero budov (zpravidla z budovy hlavní a budov dalších, např. konírna, jízdárna, míčovna). Běžný hlasující občan tak může mít také pochybnosti o tom, jaké budovy zámku mají být předmětem koupě (zda jen budova hlavní či i budovy další).
9. Rovněž popis zbývajících částí předmětu koupě považuje soud ve shodě s odpůrcem za neurčitý. Použil-li navrhovatel slovní spojení „pozemky a celý přilehlý zámecký areál“, navozuje to dojem, že vedle zámeckého areálu budou předmětem koupě ještě nějaké další pozemky. Není přitom vůbec zřejmé, jaké pozemky to mají být. Pojem „přilehlý zámecký areál“ je přitom také nejednoznačný. Není totiž zřejmé, jaké nemovitosti zahrnuje; tj. zda se má jednat jen o zámecký park, či i o přiléhající sportoviště a další pozemky a stavby, které v minulosti do širšího „areálu zámku“ spadaly. V daném případě navíc odpůrce uvádí, že řadu těchto staveb i pozemků již ve vlastnictví má a koupit je tedy nemůže.
10. Soud tak souhlasí s odpůrcem, že formulace předmětu koupě v otázce je neurčitá a nejednoznačná. Tato nejednoznačnost navozuje matoucí a víceznačné interpretace. Hlasující v referendu o takové otázce by totiž nevěděli, pro co hlasují (co přesně má odpůrce v případě kladného výsledku referenda koupit). Nakonec by to nevěděl ani odpůrce sám, pokud by takové referendum proběhlo úspěšně.
11. Soud tedy shledal, že položená otázka není dostatečně určitá a jednoznačná. To však neznamená, že návrh na vyhlášení místního referenda má nedostatky.
12. Podle § 12 odst. 1 zákona o místním referendu, předkládá návrh přípravného výboru spolu s přílohou přípravný výbor obecnímu úřadu, úřadu městské části nebo městského obvodu (dále jen "obecní úřad") nebo magistrátu hlavního města Prahy nebo magistrátu územně členěného statutárního města (dále jen "magistrát statutárního města"), který posoudí předložený návrh přípravného výboru ve lhůtě do 15 dnů ode dne jeho podání; jestliže v návrhu přípravného výboru neshledá nedostatky, neprodleně po uplynutí této lhůty písemně vyrozumí zmocněnce.
13. Podle § 12 odst. 2 zákona o místním referendu nemá-li návrh přípravného výboru náležitosti stanovené podle § 10 a § 11 nebo obsahuje-li nesprávné nebo neúplné údaje, obecní úřad nebo magistrát statutárního města neprodleně písemně vyzve zmocněnce, aby takové nedostatky ve stanovené lhůtě, která nesmí být kratší než 7 dnů, odstranil. Současně obecní úřad nebo magistrát statutárního města návrh přípravného výboru zmocněnci podle potřeby vrátí a o tomto postupu učiní zápis a přiloží k němu kopii návrhu přípravného výboru.

14. Podle § 13 odst. 1 zákona o místním referendu zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města na svém nejbližším zasedání usnesením rozhodne a) o vyhlášení místního referenda, jestliže lze o navržené otázce místní referendum konat, a zároveň stanoví den jeho konání (§ 15), b) o tom, že místní referendum nevyhlásí, jestliže o navržené otázce nelze místní referendum konat.
15. V daném případě shledal městský úřad v návrhu nedostatky, které spočívaly toliko v tom, že je otázka formulována nejednoznačně a neurčitě.
16. Jak ale uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 8. 2017, č.j. Ars 2/2017-60, při přezkoumání náležitostí návrhu přípravného výboru podle § 12 zákona o místním referendu, obecní úřad zkoumá formální náležitosti návrhu podle § 10 a § 11 zákona o místním referendu a nepřísluší mu zabývat se přípustností navržené otázky.
17. Podle § 10 zákona o místním referendu jsou náležitostmi návrhu přípravného výboru označení území, na němž se má referendum konat, znění otázky (otázek) navržených k rozhodnutí v referendu, odůvodnění návrhu, odhady nákladů, označení zmocněnce z členů přípravného výboru, údaje o členech přípravného výboru. Ustanovení § 11 zákona o místním referendu stanoví náležitosti podpisových listin, mezi které patří i znění otázky či otázek navržených k rozhodnutí v referendu.
18. Ačkoliv se jak v § 10, tak v § 11 zákona o místním referendu hovoří o znění otázek navržených k rozhodnutí v referendu, nevyplývá z nich, že by se měl obecní úřad zabývat tím, zda lze o navržené otázce referendum konat. Tuto pravomoc má podle § 13 odst. 1 zákona o místním referendu totiž až zastupitelstvo obce, jemuž byl bezvadný návrh (ve smyslu § 12) předložen.
19. Uvedený závěr vyplývá i z odborné literatury (Rigel, F.: Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2011. s. 113 - 115). Správnost tohoto závěru potvrzuje i to, že vady návrhu ve smyslu § 12 zákona o místním referendu jsou v zásadě vždy odstranitelné (doplnění odůvodnění návrhu nebo dalších podpisů), proto je ostatně nastaven proces napravení těchto vad, který by u neodstranitelných vad nepřicházel v úvahu. Oproti tomu, pokud je shledána zastupitelstvem podle § 13 odst. 1 zákona o místním referendu nepřipustnost položené otázky, jedná se z povahy věci o neodstranitelnou vadu, neboť pro jakkoliv jinak zformulovanou otázku jsou nepoužitelné podpisové listiny, které musí znění otázky obsahovat. I proto § 13 zákona o místním referendu s žádným možným odstraňováním tohoto nedostatku návrhu nepočítá.
20. V daném případě tedy měl městský úřad posoudit toliko to, zda návrh obsahuje otázku. Byť není otázka v návrhu ukončena otazníkem, jak bývá zvykem, je zřejmé, že se o otázku jedná. Obsahovou stránku této otázky již není obecní (městský) úřad oprávněn řešit. Pokud tedy v daném případě vyzval navrhovatele výzvou ze dne 2. 8. 2024 k další opravě návrhu, postupoval nezákonně. Soud tedy určil, že návrh ze dne 15. 7. 2024 nemá nedostatky.
21. Pokud jde o návrh na vyhlášení místního referenda, tak tím se soud zabývat nemohl, neboť byl podán předčasně.

22. Návrh na vyhlášení místního referenda je totiž přípravný výbor oprávněn podat, jestliže zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města nerozhodlo o návrhu přípravného výboru podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu nebo rozhodlo o tom, že místní referendum nevyhlásí podle § 13 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu. Návrh musí být podán nejpozději do 20 dnů od jednání zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, kde měl být návrh přípravného výboru projednán, nebo od jednání zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, na kterém toto zastupitelstvo rozhodlo, že místní referendum nevyhlásí. (§ 57 odst. 1 a 2 zákona o místním referendu)
23. V daném případě byl návrh, který neměl nedostatky, doručen odpůrci 18. 7. 2024. Nejbližší jednání zastupitelstva odpůrce se však bude konat až 4. 9. 2024. Jak plyne z pozvánky, kterou odpůrce předložil ke svému vyjádření, má být předmětem jednání zastupitelstva právě i návrh navrhovatele na konání místního referenda. Teprve v případě, že zastupitelstvo na tomto jednání nevyhlásí referendum nebo návrh neprojedná, začne běžet navrhovateli lhůta k podání návrhu na vyhlášení referenda.
24. Podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), nestanoví-li tento zákon jinak, soud návrh, který byl podán předčasně odmítne.
25. Vzhledem k tomu, že návrh byl podán již 15. 8. 2024, tedy ještě před konáním nejbližšího zasedání zastupitelstva, odmítl soud návrh na vyhlášení referenda jako předčasný podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
26. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 3. 9. 2024

Petr Šebek v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: K. P.